การศึกษาการดำเนินการสร้างสรรค์และคุณสมบัตินักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย กรณีศึกษา : World Dance Alliance Asia Pacific 2016

A study of the creation contemporary dance process and properties of choreographer in contemporary dance.
Case study: World Dance Alliance Asia Pacific 2016

ธนกร สรรย์วราภิภู[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยนอกจากศึกษาในรูปแบบทฤษฎีในตำรา การศึกษาจากกรณีตัวอย่างเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนผู้ศึกษาได้เห็นถึงกระบวนการในการทำงานในเชิงปฏิบัติ บทความฉบับนี้เริ่มมาจากผู้ศึกษาได้เข้าร่วม Choreolab 2016 ซึ่งจัดโดย World Dance Alliance โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย และคุณสมบัติผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย กรณีศึกษา: World Dance Alliance Asia Pacific 2016 สามารถนำข้อมูลที่ศึกษาจัดสร้างการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยให้เป็นแบบแผนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมเวิร์คชอปเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นระยะเวลา 9 วัน บันทึกข้อมูล สังเกต สัมภาษณ์ พร้อมทั้งอ้างอิงหลักการ ทฤษฎี และนำมาสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ พบว่าการคัดเลือกนักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่เข้ามาร่วมโครงการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการสร้างสรรค์และคุณสมบัติของผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยที่เป็นประโยชน์อย่างมาก เพื่อนำมาพัฒนานาฏศิลป์ร่วมสมัยใน

[1] อาจารย์ประจำ สาขาวิชานาฏยศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประเทศไทย ผู้ศึกษาสามารถสรุปการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย 8 ขั้นตอน และเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่ควร โดยได้ข้อสรุปมาจากสถานการณ์จริงรวมถึงเอกสารที่มีผู้ที่กล่าวไว้

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์, นักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์, นาฏศิลป์ร่วมสมัย

Abstract

A Study of Contemporary Dance in addition to the creation of a theoretical treatise. A case study is another way to make the students have seen the study process of work in practice. This paper started from the writer was participants in Choreolab2016, organized by the World Dance Alliance, with the aim to study the implementation of creative contemporary dance and choreographer properties. The case study: World Dance Alliance Asia Pacific 2016 can be built process pattern to create contemporary dance that can be used. The educator had joined Choreolab workshop for nine days to record, observe, interview, reference principles, theories and come to the conclusion that the study was defined. The casting choreographers to join the project that showed the implementation of innovative and creative features of contemporary dance that are very useful for the develop contemporary dance in Thailand. The writer concluded the implementation of the creation contemporary dance process in eight stages and additional features of the contemporary dance choreography should have and concluded from the fact that the document is discussed.

Keyword: creativity, choreographer, contemporary dance.

บทนำ

การสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยยังคงเป็นสิ่งใหม่และยังไม่มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกระบวนการสร้างสรรค์ อาจเป็นเพราะว่านักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยมุ่งเน้นที่จะเป็นศิลปินมากกว่านักวิชาการที่มักศึกษาแหล่งอ้างอิงจากหนังสือเพื่อนำมาเขียนแบบแผนของการเต้นให้เป็นระบบระเบียบ แต่ยังไม่เห็นผลงานการแสดงที่เผยแพร่ออกสู่สายตาประชาชนมากนัก ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีบทความที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างสรรค์จากประสบการณ์และการทดลองในระดับสากลเข้ามาเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากปัจจุบันมีนักเรียนนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์เป็นจำนวนมาก และมีรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัยหรือรายวิชานาฏศิลป์สร้างสรรค์เป็นรายวิชาบังคับที่มีการบรรจุอยู่ในหลักสูตรของสาขาวิชานาฏศิลป์เกือบทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

การศึกษากระบวนการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยนอกจากศึกษาในรูปแบบทฤษฎีในตำรา การศึกษาจากกรณีตัวอย่างเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนผู้ศึกษาได้เห็นถึงกระบวนการในการทำงานในเชิงปฏิบัติ บทความฉบับนี้เริ่มมาจากผู้ศึกษาได้เข้าร่วม Choreolab 2016 ซึ่งจัดโดย World Dance Alliance องค์กรเต้นระดับนานาชาติที่เปิดโอกาสให้นักเต้นทั่วโลกส่งผลงานเพื่อคัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรม Choreolab (ห้องทดลองการออกแบบนาฏศิลป์) โดยโครงการ World Dance Alliance Asia Pacific 2016 ถือเป็นโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์สากลร่วมสมัยระดับโลกที่มีประเทศต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกเข้ามาร่วมฝึกปฏิบัติและสัมนาทางวิชาการ ครั้งนี้ผู้ที่เข้ามาร่วมฝึกปฏิบัติมาจากหลากหลายประเทศ ได้แก่ ไทย ไต้หวัน สิงคโปร์ ฮ่องกง มาเลเซีย ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นประเทศเจ้าภาพประจำปีนี้ โดยกิจกรรมจะแบ่งออกเป็น 2 หมวดหลัก คือ การเข้าร่วมฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ร่วมสมัยตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม ถึง วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 รวมระยะเวลา 9 วัน และการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงวิชาการ ผู้เขียนเล็งเห็นถึงคุณประโยชน์การแบ่งปันประสบการณ์พร้อมทั้งนำหลักการอ้างอิงทฤษฎีจากนักวิชาการเพื่อให้ได้เนื้อหาที่มีคุณปะโยชน์ต่อผู้อ่านมากที่สุด

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย กรณีศึกษา: World Dance Alliance Asia Pacific 2016
- เพื่อศึกษาคุณสมบัติผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย กรณีศึกษา: World Dance Alliance Asia Pacific 2016
- เพื่อนำข้อมูลที่ศึกษาจัดสร้างการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย ให้เป็นแบบแผนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

นิยามศัพท์

ก่อนที่จะเข้าใจกระบวนการ จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคำว่า “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย” ว่าความหมายอย่างไรเพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในลำดับต่อไป

การสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างให้มีให้เป็น เช่น สร้างสรรค์ความสุข ความเจริญให้แก่สังคม ลักษณะของการสร้างสรรค์ ศิลปะการสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ (พจนานุกรมแปลไทย-ไทย ราชบัณฑิตย) และมีผู้วิเคราะห์จากนักวิชาการต่างประเทศโดยให้ความหมายว่า เป็นกระบวนความคิดรูปแบบใหม่เพื่อสร้างสิ่งใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหา วิเคราะห์ หรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น จำเป็นต้องอาศัยจินตนาการ คิดหลากหลายรูปแบบ เพื่อนำความคิดนั้น ๆ ออกไปจากสิ่งที่เคยมีอยู่เดิม (นาฏวดี จำปาดี, 2554: 22) จะเห็นได้ว่าหากวิเคราะห์เฉพาะคำว่าความคิดสร้างสรรค์คงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องนิยามคำนี้ว่าเป็น “ความคิดที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ สร้างสิ่งที่แตกต่างจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว โดยอาจนำของเดิมที่มีอยู่มาปรับปรุงพัฒนา หรือสร้างสิ่งใหม่ที่อาศัยจินตนาการเป็นสิ่งส่งเสริมก็เป็นได้”

นาฏศิลป์ หมายถึง การร้องรำทำเพลงในทุกรูปแบบ (สุนทรียนิยม, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2554 : 12) ซึ่งในปัจจุบันอาจจะหมายรวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึก โดยมีส่วนประกอบสำคัญ

ทั้ง 6 ด้าน คือ เรื่องราว ท่าทาง ดนตรี เครื่องแต่งกาย สถานที่ และประเภทของการแสดง โดยผลงานต้องสามารถสะท้อนคุณค่าด้านหนึ่งด้านใด เช่น คุณค่าเชิงรสนิยมส่วนตัว คุณค่าเชิงสังคม หรือคุณค่าเชิงวัฒนธรรม

ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ผลงานศิลปะที่ต้องไม่ตอบสนองเฉพาะด้านความงามอย่างเดียวเท่านั้น แต่ผลงานศิลปะจำเป็นต้องให้คุณค่าด้านอื่นๆ แก่ผู้ชม เช่น ลักษณะการใช้งาน การสะท้อนบริบท (รศ.ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์, สัมภาษณ์, 2559) หรือสร้างประสบการณ์ร่วม รวมถึงเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (รศ.ดร.ธเนศ วงศ์ยานนาวา, สัมภาษณ์, 2559) โดยยุคของศิลปะและแนวความคิดนี้ก่อให้เกิดรูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่เป็นส่วนหนึ่งในบริบทของศิลปะร่วมสมัย โดยมีผู้กล่าวไว้ว่า “นาฏศิลป์ร่วมสมัย คือ การแสดงและการเต้นที่มีการพัฒนาตามช่วงเวลาสอดคล้องไปกับยุคสมัย ปัจจุบันแนวความคิดทางสังคมศิลปะเปลี่ยนไปทำให้นาฏศิลป์ร่วมสมัยเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไป ก่อให้เกิดแนวความคิดที่เปลี่ยนไปจากเดิมแต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงเหมือนเดิม (วรารมย์ ปัจฉิมสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2559) หากนำความหมายของศิลปะร่วมสมัยเป็นที่ตั้งอาจจะกล่าวได้ว่า นาฏศิลป์ร่วมสมัย คือ การแสดง การเต้น การเคลื่อนไหวที่มีความอิสระมากขึ้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างมนุษย์โดยใช้เครื่องมือและกระบวนการสร้างสรรค์ตามแบบฉบับของผู้สร้างสรรค์เอง

โดยสรุปการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย หมายถึง การสร้างการแสดง การเต้น การเคลื่อนไหวที่ผ่านกระบวนความคิดรูปแบบใหม่ สร้างสิ่งใหม่โดยอาศัยจินตนาการที่ความอิสระมากขึ้นในการสร้างผลงานไม่จำเป็นที่จะต้องสะท้อนถึงความงามเพียงอย่างเดียวสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือ Choreographic ที่ให้คำนิยามว่า “เป็นการจัดเรียงลำดับความสัมพันธ์ระหว่าง พื้นที่ ภาษา การจัดองค์ประกอบ การแยกส่วน และจริยธรรม ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์อาจเลือกจุดที่สนใจเพียงข้อเดียวและนำส่วนอื่นๆ เข้ามาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (Jenn Joy, 2014 : 1) ไม่ได้มุ่งให้ความสนใจด้านความงามเป็นประเด็นหลัก

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นระยะเวลา 9 วัน มีกระบวนการดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แผ่นประชาสัมพันธ์
World Dance Alliance Asia Pacific 2016
ที่มา : World Dance Alliance, 2016

วันที่ 1

โครงการได้แบ่งกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ 5 กลุ่ม โดยมี 3 กลุ่มเป็นการรวมตัวของสมาชิกจากประเทศต่าง ๆ และอีก 2 กลุ่มเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจากนักเต้นเกาหลีใต้ เนื่องจากมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษาและมีความถนัดที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานจำเป็นต้องเรียนรู้ความสามารถของนักเต้นแต่ละคน โดยเริ่มจากท่าทางที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานออกแบบขึ้นมา จากนั้นให้นักเต้นเลือกช่วงของการเคลื่อนไหวที่รู้สึกว่าตนเองมีความถนัดหรือจะปรับเปลี่ยนได้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับความเห็นที่ว่า “การให้ทำตามของผู้สอนอาจจะไม่ส่งผลอะไรแต่ถ้าโชคดีนักเต้นอาจจะได้รับแรงบันดาลใจและตอบสนอง” ดังนั้นวิธีการที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นนักเต้นคือ “ให้นักเต้นหยิบสิ่งที่ตนเองสนใจขึ้นมาสร้างสรรค์โดยประสบการณ์ของตนเอง” (Lynne Anne Blom and L.Tarin Chaplin, 1989: 4) จากกระบวนการนี้ ทำให้เห็นว่านักเต้นแต่ละคนมีความถนัดอะไร อีกทั้งเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้แก่สมาชิกในกลุ่ม นักออกแบบดำเนินการให้นักเต้นถ่ายทอดท่าทางของตนเองที่สร้างสรรค์ขึ้นมาให้แก่สมาชิกคนอื่นๆ เพื่อเริ่มบทสนทนาและแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนเองถนัดและไม่ถนัด ขั้นตอนนี้ส่งผลให้

นักเต้นเริ่มมีความใกล้ชิดและสนิทสนม ผู้สร้างสรรค์จึงเริ่มดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำสิ่งที่สมาชิกในกลุ่มคิดขึ้นมาเรียงร้อยให้เป็นผลงานตามแนวความคิดจากผู้สร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 2 ผู้เข้าร่วมอบรมได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ร่วมสมัย
ที่มา : ธนากร สรรย์วราภิภู, 2559

สรุป การเปิดโอกาสให้นักเต้นแสดงความเป็นตนเองและกำหนดรูปแบบการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่เร็ว อีกทั้งเป็นการเรียนรู้ระหว่างนักเต้นและผู้สร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานในระยะเวลาอันจำกัด

วันที่ 2

จากการสังเกตของผู้สร้างสรรค์ผลงานส่งผลให้เกิดแนวความคิดและการออกแบบการเคลื่อนไหว ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างช่วงการเคลื่อนไหว (Movement phrase) 5 ช่วง นักเต้นทุกคนเรียนรู้การเคลื่อนไหวเหล่านั้น พัฒนารูปแบบการเคลื่อนไหวโดยใช้เครื่องมือด้านเวลาที่สามารถประสาน วัดค่า และคำนวณได้เหล่านี้ล้วนแล้วแต่แสดงความเป็นตัวตนของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ทั้งการใช้จังหวะเร็วช้าสลับไปมา แสดงให้เห็นถึงความกลัว ความตื่นเต้นปัญหาก่อให้เกิดความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบการเคลื่อนไหวและความหมาย (Lynne Anne Blom and L.Tarin Chaplin, 1989 : 58) เพิ่มความน่าติดตามด้วยการจัดนักเต้นให้เข้า-ออก โดยไม่เรียงตามลำดับก่อให้เกิดความน่าสนใจและผู้ชมจะไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป เมื่อทำโครงสร้างการแสดงเสร็จตามที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานตั้งไว้ ผู้สร้างสรรค์จึงทบทวนสิ่งที่ได้สร้างขึ้นเมื่อครั้งที่แล้ว เพื่อนำความถนัดของนักเต้นแต่ละคนมานำเสนอ เพื่อก่อให้เกิดมิติของการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย

ที่มุ่งเน้นถึงการแสดงออกถึงความเป็นมนุษย์ โดยเน้นความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อนำเสนอสู่สายตาของผู้รับชม (ดร.เกษม เพ็ญภินันท์, สัมภาษณ์, 2559)

การเลือกเพลงของผู้สร้างสรรค์ไม่เน้นดนตรีที่มีจังหวะบังคับ เพื่อให้นักเต้นสามารถสร้างจังหวะของตนเอง และสร้างจังหวะไปพร้อมกับนักเต้นที่เต้นอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน หัวข้อ Silence, Sound and Music มีประเด็นที่น่าสนใจ คือผู้สร้างสรรค์ผลงานสามารถเลือกทำตามสิ่งที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะรู้ถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ในช่วงนั้นๆ (Lynne Anne Blom and L.Tarin Chaplin, 1989 : 156) ในกรณีศึกษานี้ผู้ออกแบบต้องการเสียงเป็นเพียงบรรยากาศที่ส่งเสริมการแสดงเท่านั้น ไม่ใช่เครื่องมือที่จะกำหนดรูปแบบของการเคลื่อนไหวเช่นเดียวกับการแสดงอื่นๆ

สรุป ในช่วงเวลาที่มีจำกัดผู้สร้างสรรค์ควรออกแบบการเคลื่อนไหวเพื่อสอดคล้องกับนักเต้น จำเป็นต้องอาศัยการสังเกตที่ดี ทัศนคติที่ดี และการวางแผนที่ดี ผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องรู้ว่าต้องการอะไรเพื่อให้การดำเนินงานใช้เวลาสั้นที่สุด

วันที่ 3

ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มทดลองมีผลกระทบอย่างมากต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้เขียนได้ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ว่า หากสมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งมีความกล้าแสดงออกอาจทำให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มมีความกล้าที่จะทำตามสอดคล้องกับแนวคิดจิตวิทยากลุ่มของฟรอยด์ที่ว่า คนเมื่ออยู่ในกลุ่มจะมีการแสดงออกเหมือนเด็กขาดความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งที่ต้องการ และรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจ (ศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ, 2550 : 62) จึงไม่น่าแปลกใจเมื่อสมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมทำให้เกิดความกล้าที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองต้องการนำเสนอ จึงเป็นข้อดีที่ทำให้กระบวนการสร้างสรรค์ดำเนินได้อย่างรวดเร็วและกระตุ้นแนวความคิดใหม่ให้แก่ผู้สร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำสถานการณ์ต่าง ๆ มาสร้างการเคลื่อนไหวเพื่อสะท้อนถึงความเกินพอดีของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันผ่านหัวข้อ Brutal Body ซึ่งมีความหมายว่า ความโหดร้ายของร่างกาย ผู้สร้างสรรค์ได้หยิบสถานการณ์ที่ตนเองสนใจสู่ผลงาน ได้แก่ การจู่โจมเข้าหาเพื่อน ที่ไม่ได้เจอกันมานานก่อให้เกิด

อาการเกร็งทางร่างกาย การเข้าไปเล่นกับสุนัขของบุคคลอื่น ความเหนื่อยจากการวิ่งเกินกำลัง การดื่มสุรา การเสพยาเสพติด เสพความเจ็บปวด การสังสรรค์ อาการท้องเสีย ทำร้ายร่างกาย การคลอดลูก และการลวนลาม หัวข้อ Violent Desire ในหนังสือ Choreographic ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไว้ว่า “ความรุนแรงที่อยู่ไม่ได้มีเฉพาะเงาที่มีอยู่รอบตัวเท่านั้น แต่หมายถึงระบบสัญลักษณ์ที่แสดงออกอย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงความหมายของวัตถุและอุดมการณ์อันลึกซึ้ง รวมถึงการแสดงออกทางกายภาพเช่นกัน” (Jenn Joy, 2014 : 69) การทดลองครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์มุ่งเน้นการเคลื่อนไหวทางกายภาพทั้งอาการเกร็ง ความผ่อนคลายของร่างกาย ความเร็วของการหายใจ สีหน้า ฯลฯ ในกระบวนการนี้ผู้สร้างสรรค์เปิดโอกาสให้นักเต้นสามารถสร้างสรรค์เสียงให้สอดคล้องไปกับการเคลื่อนไหวของสมาชิกแต่ละคนเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมชาติ และเพื่อสนับสนุนการแสดงออกทางกายภาพของนักเต้น (Lynne Anne Blom and L.Tarin Chaplin, 1989 : 158) แต่มีข้อแม้อยู่ว่าเสียงที่ออกมานั้นจะต้องไม่ใช่ภาษาที่ใช้สื่อสารกันในปัจจุบัน

ข้อสังเกตจากการเข้าร่วมกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งสามวันจะเห็นได้ว่าผู้สร้างสรรค์ผลงานจะเกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ภายใต้แนวความคิดหลัก สังเกตได้จากการที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานจะคอยจดที่สิ่งที่ตนเองต้องการในสมุดและให้สมาชิกแต่ละคนสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวออกมา ดังนั้น จนถึงขั้นตอนนี้วัตถุดิบการเคลื่อนไหวถูกสะสมมากขึ้นเรื่อยๆ ข้อเสียของประเด็นนี้คือ สมาชิกแต่ละคนไม่สามารถจำรายละเอียดของวัตถุดิบแต่ละชิ้นได้ ทำให้ต้องที่การทบทวนกันเองอยู่บ่อยครั้ง

สรุป ผู้สร้างสรรค์ผลงานจำเป็นต้องรู้ถึงความความคิดของตนเอง เพื่อที่จะได้ดำเนินการได้ตรงกับความคิดของตนเองให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะการทำงานที่มีระยะเวลาอันสั้น หมายความว่าไม่เพียงแต่ต้องวางแผนโครงสร้างก่อนการสร้างสรรค์เท่านั้น ในช่วงการสร้างสรรค์จำเป็นต้องสังเกตและวางแผนตลอดเวลา หากผู้สร้างสรรค์ไม่สามารถจัดระบบให้มีความเหมาะสม จะส่งผลโดยตรงต่อนักเต้นในทันที

วันที่ 4

ผู้สร้างสรรค์ผลงานเริ่มกระบวนการโดยมุ่งเน้นที่การสร้างจังหวะและท่าทางที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ไม่ให้เกิดการด้นสด (Improvisation) ซึ่งแสดงได้ถึงหน้าที่ของผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องเป็นผู้กำหนดโครงสร้าง ท่าทาง และจังหวะของการแสดงออก โดยผ่านน้ำหนัก พื้นที่ เวลา และความต่อเนื่องที่มีความหลากหลาย ให้เกิดความน่าติดตามของผลงานสร้างสรรค์ตามทฤษฎีของ Ludolf Laban สิ่งที่สังเกตได้ชัดเจนมากที่สุดคือความหนักเบาของเสียงที่นำมาประกอบในครั้งก่อนหน้านี้ ในครั้งนี้ผู้สร้างสร้างสรรค์ได้กำหนดและออกแบบตามแบบแผนที่ได้เตรียมเจาะจงให้เกิดความหลากหลายของน้ำหนักและรูปแบบเสียงซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเคลื่อนไหว

ภาพที่ 3 การฝึกปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นที่การสร้างจังหวะและท่าทางที่เฉพาะเจาะจง
ที่มา : ธนากร สรรย์วราภิภู, 2559

ผู้สร้างสรรค์ได้นำเอาช่วงการเคลื่อนไหวระยะสั้นที่ผู้แสดงออกแบบตั้งแต่วันแรกนำมาปะติดปะต่อให้เกิดความต่อเนื่องและทำให้ภาพของช่วงการเคลื่อนไหวระยะสั้นของทั้ง 3 กลุ่มนั้นดำเนินไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้น้ำหนัก พลังงาน และแรงเหวี่ยงประกอบเข้าด้วยกัน (Lynne Anne Blom and L.Tarin Chaplin, 1989 : 174) ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ผู้แสดงและผู้สร้างสรรค์ไม่สามารถจดจำรายละเอียดได้ทั้งหมด จำเป็นต้องใช้เวลากับการทบทวนและทำซ้ำอยู่บ่อยครั้ง ผลที่ตามมาคือผู้แสดงและผู้สร้างสรรค์เกิดความเหนื่อยล้า อย่างไรก็ตามผู้สร้างสรรค์ผลงานจะคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเต้นอยู่เสมอและถามเสมอว่าต้องการที่จะปรับเปลี่ยนในจุดที่ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องหรือไม่ จากการเอาใจใส่ของผู้สร้างสรรค์สังเกตได้ว่านักเต้นทุกคนจะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ออกมาอย่างดีที่สุด

สรุป การเอาใจใส่ดูแลของผู้สร้างสรรค์ผลงานถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นอกจากการเอาใจใส่เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพแล้ว ความเอาใจใส่นักเต้นจะสามารถผลักดันให้นักเต้นร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วันที่ 5

ผู้สร้างสรรค์ผลงานดำเนินการเชื่อมต่อช่วงการเคลื่อนไหวระยะสั้น ๆ ที่ได้สร้างขึ้น ทำให้นักเต้นเห็นภาพและสามารถเข้าใจเรื่องราวของผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้นในขั้นตอนนี้ผู้สร้างสรรค์เริ่มเก็บรายละเอียดในการเคลื่อนไหวพร้อมทั้งการเชื่อมต่อแต่ละช่วงเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนแก่ตัวของนักเต้นและผู้ชม การดำเนินงานในขั้นตอนนี้สามารถทำให้นักเต้นเกิดความชัดเจนและเกิดระบบขั้นตอนของลำดับการแสดง เนื่องจากการทดลองที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 4 วัน วันละ 8 ชั่วโมงมีวัตถุดิบจำนวนมากที่นักเต้นจำเป็นที่จะต้องจำ เพราะเมื่อไหร่ก็ตามที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการเลือกใช้วัตถุดิบใด ๆ ย่อมสามารถที่จะทำได้ เพราะฉะนั้นในขั้นตอนนี้สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า นักเต้นไม่ใช่เพียงแต่ผู้ใช้ร่างกายในการถ่ายทอดความรู้สึกหรือเรื่องราวที่ต้องการแสดงออกมาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องมีทักษะในการจดจำ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รู้จักปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งประเด็นนี้จะแสดงคุณสมบัติของนักเต้นได้อย่างชัดเจนว่านักเต้นคนใดมีความใส่หรือไม่ใส่ใจต่อหน้าที่ของตนเอง

สรุป การจัดเรียงลำดับการแสดงของผู้สร้างสรรค์ผลงานเป็นสิ่งที่ทำให้นักเต้นเกิดความเข้าใจในเส้นทางของการแสดงมากขึ้น ยิ่งมีลำดับชัดเจนมาเท่าไหร่ความเข้าใจทางการแสดงออกทางกายภาพก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีระยะเวลาจำกัด

วันที่ 6

ในการดำเนินการฝึกซ้อมผู้สร้างสรรค์ผลงานไม่ทบทวนการซ้อมของครั้งที่ผ่านมา แต่สร้างสรรค์ช่วงการเคลื่อนไหวเพิ่มเติมเพื่อใช้สำหรับเชื่อมต่อผลงานที่สร้างมา ส่งผลให้นักเต้นเกิดความเหนื่อยล้า ไม่สามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี วิธีการแก้ไขปัญหาข้อผู้สร้างสรรค์ผลงานคือ ใส่เรื่องราวและความหมายลงไปในท่าเต้นเพื่อให้นักเต้นสามารถจดจำเป็นเคล็ดลับที่ทำได้ไม่ยาก นอกจากนั้นวิธีการนี้

ยังส่งผลทางตรงต่อการแสดงออกของนักเต้นอีกด้วย ถึงเวลาซ้อมช่วงบ่าย ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ทดลองผลงานสร้างสรรค์ของตนเองกับสถานที่แสดงจริง ปัญหาที่เกิดขึ้นคือเวทีไม่ได้เป็นไปตามที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานวางแผนไว้ จำเป็นต้องเกิดการปรับเปลี่ยนและยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การฝึกซ้อมในวันนี้ทั้งวันไม่มีการทบทวนสิ่งที่ได้ดำเนินการที่ผ่านมา ทั้งๆ ที่เหลือเวลาก่อนถึงการแสดงเพียง 3 วันเท่านั้น

สรุป ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องเป็นผู้มีไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกของนักเต้น หมายความว่าผู้สร้างสรรค์ผลงานมีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะเกิดปัญหาหรือไม่เกิดปัญหากับนักเต้นก็ตาม

วันที่ 7

ผู้สร้างสรรค์ผลงานค่อยๆ จัดเรียงลำดับการแสดงไปในแต่ละช่วงโดยที่ในแต่ละช่วงนั้น จะมีการทำซ้ำหลายครั้ง เนื่องจากจะทำให้นักเต้นสามารถจดจำลำดับและจังหวะในการแสดงได้อย่างแม่นยำมากยิ่งขึ้น สำหรับนักเต้นมีความเห็นว่าวิธีการนี้ถึงแม้จะเหนื่อยและใช้พลังงานของร่างกายมากแต่ถือว่าเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผล จะเห็นได้จากการที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานให้เริ่มแสดงตั้งแต่ต้นจนจบ นักเต้นสามารถจดจำลำดับการแสดงและจังหวะอย่างที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้สร้างไว้ ในการซ้อมครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานจะลำดับเวลาและแบ่งอย่างชัดเจนว่าช่วงเวลาไหนซ้อมช่วงการแสดงที่เท่าไหร่ ทำให้นักเต้นรู้ว่าตนเองจะต้องทำอะไรต่อไป ถือเป็นข้อดีและส่งผลดีต่อการซ้อมเป็นอย่างมากเมื่อขึ้นสู่เวทีการแสดงผู้สร้างสรรค์ผลงานมีเวลาเพียง 20 นาทีเท่านั้นในการซ้อมเวที ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการให้นักเต้นขึ้นไปใช้เวทีในการซักซ้อมเพื่อให้เกิดความคุ้นชินต่อพื้นที่และลำดับการแสดงที่จะเกิดขึ้น

สรุป ความละเอียดของการทำงานถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากจะเห็นได้จากกรณีตัวอย่างที่ผู้สร้างสรรค์ค่อย ๆ จัดเรียงลำดับการแสดงและให้นักเต้นทำซ้ำไปเรื่อย ๆ ข้อดีของจุดนี้คือ นักเต้นจะสามารถจดจำรายละเอียดต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องกลับมาแก้ไขหรือพัฒนาที่เดิมซ้ำอีก และผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องมีลักษณะนิสัย

ยืดหยุ่นต่อตารางการทำงานได้ เนื่องจากแต่ละฝ่ายของกระบวนการผลิตอาจมีปัญหาที่คาดไม่ถึง ดังนั้นในฐานะผู้สร้างสรรค์ผลงานควรมีลักษณะนิสัยนี้เป็นสำคัญ

วันที่ 8

เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับลำดับการใช้ห้องซ้อมทำให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานและนักเต้นไม่สามารถฝึกซ้อมได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องงดการฝึกซ้อมเหลือเพียงแต่การขึ้นเวทีเพื่อทดสอบระบบเทคนิค ในขั้นตอนนี้เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ผลงานและผู้ออกแบบแสงสื่อสารคนละภาษาทำให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินงาน วิธีการแก้ไขปัญหาของผู้สร้างสรรค์คือ ให้นักเต้นอยู่ ณ ตำแหน่งก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแสงและแจ้งผู้ออกแบบว่าช่วงเวลานั้นๆ ต้องการแสดงแบบใด โดยเน้นการอธิบายอย่างช้าและเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ผลที่ได้คือผู้สร้างสรรค์ผลงานสามารถได้อารมณ์ของการแสดงตามที่ตนเองต้องการ นอกจากนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจะคอยสอบถามเหล่านักเต้นว่าเกิดปัญหาอะไรบนเวทีหรือไม่ เมื่อมั่นใจว่าไม่มีปัญหาใดๆ แล้วผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงเสร็จสิ้นภารกิจของตนเอง

สรุป เห็นได้จากกรณีตัวอย่างหากขาดทักษะในการสื่อสารการทำงานของผู้สร้างสรรค์ผลงานจะประสบปัญหาอย่างแน่นอน ดังนั้น ทักษะในการสื่อสารถือเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ

วันที่ 9

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ให้นักเต้นฝึกซ้อมด้วยตนเองก่อนการซ้อมเสมือนจริงเพื่อทบทวนในสิ่งที่ตนเองไม่สามารถจำได้หรือเป็นการทบทวนเพื่อจดจำรายละเอียดที่ปรับแก้ในครั้งที่ผ่านมา ในขั้นตอนนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานไม่มีการเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวที่ได้สร้างสรรค์ก่อนหน้านี้ แต่เพิ่มเติมรายละเอียดเล็ก ๆ ที่นักเต้นอาจจะละเลย ในขั้นตอนนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานเปรียบเสมือนผู้ตรวจสอบคุณภาพเพื่อให้ได้รายละเอียดที่ดีที่สุด นอกจากนั้น นักเต้นควรที่จะจดจำรายละเอียดต่าง ๆ ให้ได้ จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 ส่วนนี้จำเป็นต้องทำงานควบคู่กันหากขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคงจะไม่สามารถดำเนินการพัฒนาผลงานต่อไปได้ หรือหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดละเลยหน้าที่ของตนเองก็อาจจะทำงานผลงานสร้างสรรค์ที่ออกมาไม่ประสบผลตามที่ตั้งใจไว้ก่อนหน้า

ภาพที่ 4 การฝึกซ้อมด้วยตนเองก่อนการซ้อมเสมือนจริง
ที่มา : ธนากร สรรย์วราภิภู, 2559

หลังจากที่ผู้สร้างสรรค์ทำการซ้อมเสร็จสิ้นตามที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดไว้ ผู้สร้างสรรค์ได้จัดการถ่ายภาพการแสดงซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญเช่นกัน เนื่องจากการบันทึกภาพนั้นนอกจากจะเป็นการเก็บผลงานที่ได้สร้างสรรค์เอาไว้แล้ว ผู้สร้างสรรค์ยังสามารถนำผลงานเหล่านี้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์หรือนำไปนำเสนอเทศกาลการเต้นอื่น ๆ ได้อีกด้วย

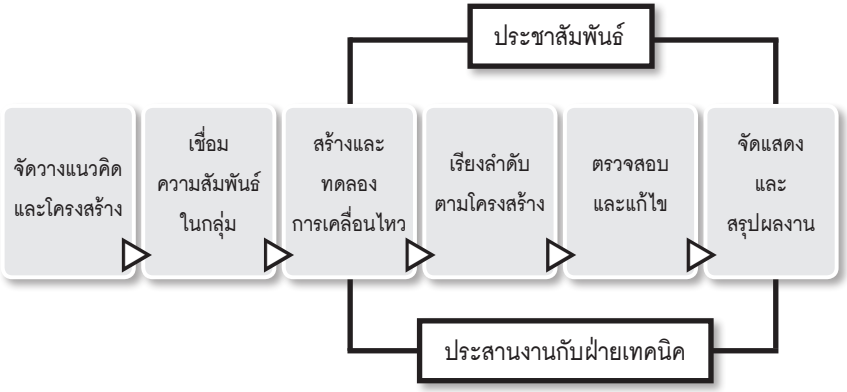
ในช่วงเย็นคือกำหนดการแสดง นักเต้นและผู้สร้างสรรค์เดินทางไปถึงโรงละครก่อนเวลาแสดง เพื่อดำเนินการซักซ้อมกับเทคนิคต่าง ๆ ภายในเวลา 20 นาที ทั้งแสงและเสียง ผู้สร้างสรรค์ผลงานจำเป็นต้องควบคุมการทำงานของผู้ทำเทคนิคทั้ง 2 เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ซ้อมก่อนหน้านี้ ผู้สร้างสรรค์และนักเต้นไม่เคยซักซ้อมกับเทคนิคใด ๆ บนเวที ในกรณีเช่นนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานจำเป็นต้องประกบผู้ควบคุมเทคนิคเพื่อให้การทำงานดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ผลจากการดำเนินการผู้สร้างสรรค์ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่สามารถดูรายละเอียดของนักเต้นได้ทั้งหมด เพราะต้องควบคุมภาพรวมให้สมบูรณ์ที่สุดตามที่ได้วางแผนการแสดงเอาไว้”

สรุป จากกรณีศึกษาการตรวจสอบคุณภาพของผลงาน การวางแผนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานถือเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หากผลงานไม่มีคุณภาพและขาดการประชาสัมพันธ์ การแสดงที่เตียมไว้อาจจะไม่มีผู้ชม อีกทั้งการเตรียมภาพถ่ายและวิดีโอสามารถช่วยให้ผู้สร้างสรรค์สามารถนำผลงานที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่อได้

สรุปผลการวิจัย

จากกรณีศึกษา Choreolab 2016 โดย World Dance Alliance พบว่า การคัดเลือกนักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่เข้ามาร่วมโครงการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยและคุณสมบัติของผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยที่เป็นประโยชน์อย่างมากเพื่อนำมาพัฒนานาฏยศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

• การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย •

1. จัดวางแนวคิดและโครงสร้าง ผู้สร้างสรรค์ผลงานจำเป็นต้องทราบว่าตนเองต้องการนำเสนออะไร สื่อสารกับใคร รูปแบบการนำเสนอเป็นอย่างไร แนวความคิดเหล่านี้จะทำให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการกำหนดโครงสร้างการแสดง เช่น ลำดับขั้นตอน จุดเริ่มต้น จุดเปลี่ยน จุดจบ เป็นต้น การออกแบบการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับแนวความคิด และระยะเวลาการดำเนินงาน

2. เชื่อมความสัมพันธ์ในกลุ่ม ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม การแบ่งปันประสบการณ์ และความทุ่มเทในงานที่ตนเองได้รับ จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มจะมีผลต่อการทำงานสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก

3. สร้างและทดลองการเคลื่อนไหว ผู้สร้างสรรค์สามารถสร้างการเคลื่อนไหวและนำการเคลื่อนไหวที่สร้างให้นักเต้นทดลองหรือออกแบบตามโครงสร้างและแนวความคิดที่ผู้สร้างสรรค์ได้จัดวางเอาไว้ ในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก หากความสัมพันธ์ภายในกลุ่มมีความแน่นแฟ้นจะส่งผลให้นักเต้นกล้าที่จะสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบของตนเอง ทำให้ผู้สร้างสรรค์จะได้พบกับการเคลื่อนไหวที่น่าสนใจมากมาย ผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องทำหน้าที่กลั่นกรองเพื่อให้ได้การเคลื่อนไหวที่ตรงตามแนวความคิดหลักและตอบสนองความต้องการทางการแสดงของตนเอง

4. เรียงลำดับตามโครงสร้าง ลำดับขั้นตอนทางนาฏยศิลป์ร่วมสมัยจะมีความอิสระตามรูปแบบและแนวความคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ดังนั้น การดำเนินเรื่องไม่จำเป็นต้องตามลำดับ 1 2 3 4 .....ผู้สร้างสรรค์สามารถสลับสับเปลี่ยนแต่ต้องคำนึงถึงข้อความที่ตนเองต้องการสื่อว่าจะมีผลต่อความรู้สึกของผู้ชมอย่างไร ตรงกับแนวความคิดของตนหรือไม่ อย่างไร และในระหว่างการฝึกซ้อมหากผู้สร้างสรรค์ยังไม่สามารถลำดับโครงสร้างของการเล่าเรื่องได้ ผู้สร้างสรรค์สามารถจัดกลุ่มของช่วงการแสดงเพื่อฝึกซ้อมนักเต้น ให้นักเต้นสามารถจดจำรายละเอียดของแต่ละช่วงของการแสดง และค่อยจัดเรียงลำดับโดยหาวิธีการเชื่อมต่อที่เหมาะสม ในขั้นตอนนี้หากผู้สร้างสรรค์สามารถสรุปการจัดเรียงลำดับการแสดงได้เร็วก็จะส่งผลดีโดยต่อนักเต้นเนื่องจากง่ายต่อการจดจำและไม่ทำให้เกิดความสับสนในระหว่างการฝึกซ้อม

5. ตรวจสอบและแก้ไข ผู้สร้างสรรค์ผลงานมีหน้าที่จับผิดงานของตนเองคอยหมั่นตรวจสอบและวางใจให้เป็นกลาง หากเห็นควรว่าจะต้องแก้ไขในปฏิบัติในทันที เพราะหากล่าช้าและแก้ไขในช่วงเวลาใกล้การแสดง อาจทำให้นักเต้นเกิดความประหม่าในการแสดง

6. จัดแสดงและสรุปผลงาน ผู้สร้างสรรค์ไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่ทำการแสดงขึ้นแสดงเท่านั้น แต่ในการจัดการแสดงผู้สร้างสรรค์ต้องมีส่วนเป็นผู้จัดการในทุกองค์ประกอบในการแสดง ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า แสง เสียง โถงต้อนรับ ที่นั่งคนดูว่าสามารถมองเห็นการแสดงได้ทั่วถึงหรือไม่ ฯลฯ เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงผู้สร้างสรรค์ผลงานควรจะสรุปและประเมินผลงานของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ชมและนำไปพัฒนาผลงานในครั้งต่อ ๆ ไป

7. ประชาสัมพันธ์ การแสดงจะประสบความสำเร็จไม่ได้หากขาดผู้ชม ดังนั้น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้ว่าขั้นตอนประชาสัมพันธ์ในภาพประกอบที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นควรเริ่มตั้งแต่การสร้างและทดลองการเคลื่อนไหว เนื่องจากในช่วงนี้เป็นช่วงที่สรุปแนวความคิดหลักและเป็นช่วงเชื่อมความสัมพันธ์ของนักเต้นเป็นที่เรียบร้อย ผู้สร้างสรรค์จะเกิดความมั่นใจในแนวความคิดและนักเต้นที่ตนเองได้วางไว้ ทำให้เกิดแนวทาง ความคิดที่น่าสนใจในการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดผู้ชม นอกจากนั้นในช่วงนี้ผู้สร้างสรรค์จะได้เห็นการเคลื่อนไหว องค์ประกอบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ การบันทึกภาพเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำภาพประกอบเหล่านั้นนำเสนอให้ผู้ชมได้เห็นถึงความน่าสนใจและการเตรียมความพร้อมที่เกิดขึ้น และคอยกระตุ้นผู้ชมโดยการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ หากประชาสัมพันธ์ก่อนการสรุปแนวความคิดหลักและเชื่อมความสัมพันธ์อาจจะทำให้เกิดความสับสนทางข้อมูลการแสดงและข้อมูลนักเต้นต่อผู้ชมเนื่องจากข้อมูลจะเกิดเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

8. ประสานงานกับฝ่ายเทคนิค หลังจากขั้นตอนที่ผู้สร้างสรรค์สามารถสรุปแนวความคิด จำนวนนักเต้นได้แล้วควรเริ่มประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง แสง เสียง เสื้อผ้า เวที ฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก ฯลฯ สำหรับการเตรียมความพร้อมในการจัดแสดง ผู้สร้างสรรค์ต้องคอยส่งข่าวและนัดประชุม เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ เป็นระยะจนกว่าจะจบการแสดงเพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่หลากหลาย ปัญหา ความเป็นไปได้ในการการพัฒนาการแสดง และควรสรุปประเมินผลร่วมกันสำหรับการเก็บข้อมูลในการพัฒนาผลงานชิ้นต่อไป

เห็นได้ว่านักสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏยศิลป์ร่วมจำเป็นต้องเป็นนักวางแผน กำหนด กลยุทธ์ ปรับใช้ให้เข้ากับนักเต้นและฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลงานสร้างสรรค์ตามที่จินตนาการเอาไว้ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นส่วนหนึ่งของคุณสมบัติของนักสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ มีผู้กล่าวไว้ว่า นักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ต้องรู้จักสังเกตสิ่งรอบตัว ต้องฝักใฝ่หาความรู้ใหม่ มีพื้นฐานด้านสรีระ ต้องมีความเฉียบคมว่องไวต่อการแก้ปัญหา มีความรู้ทางด้านการแสดงทั้งดนตรี ฉาก แสง เสียง ควรจะเป็นผู้ที่เปิดใจกว้าง และควรสร้างงานออกมาในรูปแบบ

ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (ดาริณี ชำนาญหมอ, 2545 : 59) จากกรณีศึกษาผู้เขียนสามารถสรุปคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ ดังนี้

1. ผู้เชื่อมความสัมพันธ์ เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างสมาชิกเกิดความสัมพันธ์ที่รวดเร็วในกลุ่ม พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นระหว่างนักเต้นและผู้สร้างสรรค์ คุณสมบัตินี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานเป็นอย่างมากตามแนวคิดของนาฏศิลป์ร่วมสมัย

2. ผู้รู้ นักสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยต้องสามารถเรียนรู้นักเต้นเพื่อออกแบบการเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับนักเต้น และดึงความโดดเด่นของนักเต้นออกมา จำเป็นต้องอาศัยการสังเกตที่ดี ทัศนคติที่ดี ที่สำคัญต้องรู้งานของตนเองอย่างดีที่สุด รู้ว่าตนเองต้องการอะไรเพื่อให้การดำเนินงานใช้เวลาสั้นที่สุด ตรงประเด็นที่สุด

3. นักสื่อสาร ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องสามารถสื่อสารความคิดของตนเองสู่บุคคลรอบข้างได้ หากนักสร้างสรรค์มีความรู้ที่อยู่ในตัวมากมายแต่ไม่สามารถสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจ ความรู้หรือความคิดนั้นก็เปล่าประโยชน์ เนื่องจากไม่มีผู้ใดเข้าใจหรือเห็นคุณค่าของความคิดนั้น ๆ นอกจากนั้น การสื่อสารในที่นี้หมายรวมถึงการประชาสัมพันธ์ผลงานของตนเอง ดึงประเด็นที่น่าสนใจในผลงานสื่อสารกับผู้ชม เป็นการดึงดูดให้ผู้คนสนใจในการแสดง

4. นักวางแผน การสร้างสรรค์จำเป็นต้องวางแผนตลอดเวลา ทั้งการจัดลำดับการแสดงและการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหา เนื่องจากปัญหาสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาหากสนใจแต่การแก้ปัญหาเพียงอย่างเดียว ไม่วางแผนรับมืออาจทำให้เกิดปัญหาเรื้อรังได้ ในที่นี้รวมไปถึงการยืดหยุ่นต่อตารางการทำงานของฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากนักสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น บางครั้งฝ่ายอื่นอาจเกิดปัญหาที่คาดไม่ถึงทำให้ตารางการทำงานต้องลดหรือขยาย ดังนั้นผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องสังเกตปัญหาและวางแผนรับมือ หากผู้สร้างสรรค์ไม่สามารถจัดระบบให้มีความเหมาะสมจะส่งผลต่อชิ้นงานในทันที

5. ผู้ดูแล ทั้งต่อตัวผลงานนักเต้น และฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง การเอาใจใส่ถือเป็นสิ่งสำคัญเพราะนอกจากการเอาใจใส่เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพในทุกรายละเอียด การเอาใจใส่นักเต้นก็ถือเป็นสิ่งพึงปฏิบัติ เพราะจะสามารถผลักดันให้นักเต้นร่วมมือ

ทำงานพร้อมทั้งให้ความเคารพต่อผู้สร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น การเอาใจใส่ฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดความพร้อมในการสนับสนุนและความเป็นไปได้ในเทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้สร้างสรรค์ได้จินตนาการไว้

6. ผู้ตรวจสอบ หลายครั้งที่ผู้สร้างสรรค์พบจุดอ่อนในผลงานของตนเอง แต่กลับมองข้ามไปหรือเข้าข้างตนเองว่าผลงานของตนเองอยู่ในระดับดี ในความเป็นจริงการตรวจสอบคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานที่นักสร้างสรรค์มักมองข้าม ความละเอียดของการทำงานถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการพัฒนาผลงานซึ่งจะนำไปสู่รูปแบบใหม่ของการสร้างสรรค์ได้

อภิปรายผล

การศึกษาการดำเนินการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยและคุณสมบัตินักสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัย กรณีศึกษา: World Dance Alliance Asia Pacific 2016 ทำให้ได้พบถึงวิธีการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในระยะเวลาที่จำกัด แต่ถ้าหากปราศจากข้อแม้ทางด้านเวลา ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าการดำเนินการที่ได้สรุปมานั้น สามารถนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งเป็นการจัดสรรระบบเพื่อให้เกิดความรัดกุมในการทำงานมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ผู้ศึกษาได้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ คุณสมบัติของผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยที่ควรจะมีคุณสมบัติต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ในข้างต้น

ปัจจัยที่ส่งเสริมทำให้การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยสำเร็จในครั้งนี้ คือ ระบบการคัดกรองนักเต้นจากทั่วโลกเพื่อเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยนี้อาจส่งผลให้การดำเนินงานที่กล่าวไว้ในข้างต้นดำเนินได้อย่างสะดวก เนื่องจากผู้เข้าร่วมทุกท่านมีความชำนาญและผ่านการฝึกซ้อมการแสดงมาอย่างมากมาย ทำให้รู้ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร

ในกรณีศึกษานี้ เนื่องจากมีสมาชิกเข้าร่วมหลากหลายเชื้อชาติ ดังนั้นการปรับตัวของผู้สร้างสรรค์ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อรักษาบรรยากาศให้ดีอยู่เสมอ ในกรณีศึกษานี้ ผู้สร้างสรรค์ผลงานพยายามเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ พร้อมทั้งสร้างเสียงหัวเราะและความผ่อนคลายให้แก่สมาชิกส่งผลให้เกิดความรักและสามัคคีในหมู่สมาชิก สังเกตได้จากการส่งข้อความ การแสดงความคิดเห็น ในสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ติดต่อกันทั้งในช่วงเวลาที่เข้าร่วมและหลังจากที่เข้าร่วมโครงการ

บรรณานุกรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542). **ความคิดสร้างสรรค์**. พจนานุกรมแปลไทย-ไทย ราชบัณฑิตย. ได้จาก : https://dict.longdo.com/ (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2559)

นาฏวดี จำปาดี. (2554). งานวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเอง รูปแบบความคิดสร้างสรรค์และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรม: กรณีศึกษา บริษัทผู้ให้บริการคำปรึกษาและพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์แห่งหนึ่ง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2554

ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ. (2550). **ฟรอยด์และพัฒนาการของจิตวิเคราะห์: จากความฝันสู่ทฤษฎีสังคม**. จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สุนทรียนิยม. (2554). ภาควิชามนุษยศาสตร์และศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รศ.ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์. (2559). สัมภาษณ์. คณบดีศิลปกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2559). สัมภาษณ์. อาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ วิชาสัมมนาปรัชญาศิลปะและสุนทรียศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรารมย์ ปัจฉิมสวัสดิ์. (2559). สัมภาษณ์. Co-founder and Aristic Director. Friends of the Arts

ดร.เกษม เพ็ญภินันท์. (2559). สัมภาษณ์. อาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ วิชาสัมมนาปรัชญาศิลปะและสุนทรียศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Jenn Joy. (2014). *THE CHOREOGRAPHIC*. Massachusetts Institute of Technology. Archer by The MIT Press. Printed and bound in Spain.

Lynne Anne Blom and L.Tarin Chaplin. (1989). *The Intimate Act of Choreography*. Dance Bok Ltd., 9 Cecil Court, London.